

Z pamiętnika pani Hanka

dn. 8 XI 1938

Dzisiaj zachowywałam się jak wzorowa siostra, czym pragnę się pochwalić. Rano czytałam Jaśkowi bajkę o trzech świnkach i wilku (Maluch uwielbia zwłaszcza fragment: „jak chuchnę, jak dmuchnę to zdmuchnę twój domek!”), a potem udawałam, że jestem Małgosią i razem z Jasiem uciekaliśmy z piernikowej chatki Baby Jagi. Chatkę urządziliśmy sobie pod stołem, co niestety nie spodobało się niani, bo akurat nakrywała do obiadu. Dobrze, bo byliśmy już porządnie głodni. Po posiłku poszliśmy na spacer (to znaczy ja szłam, a Maluch jechał w wózku), gdyż wprost rozpierała nas energia. Po drodze postanowiłam poćwiczyć matematykę: za pomocą kroków zmierzyłam ścianę naszego domu oraz pomnożyłam ilość okien w pionie i poziomie. Mamy tutaj **dużo zieleni**, co bardzo mi się podoba. Najlepiej pod tym względem mają **mieszkańcy willi** w Kolonii nad Sanem, bo mają **własne ogrody**. Na szczęście nasze mieszkanie jest bardzo słoneczne i mama też będzie mogła hodować w nim kwiaty. Architekci całkiem dobrze to wymyślili. Mogli natomiast nieco bardziej pofantazjować z formą tutejszych domków, gdyż mnie wydają się odrobinę zanadto ułożone: wszystkie jak od linijki, żadnych zawijasów, dekoracji, uroczych arkadek, wieżyczek, kolumnienek. **Balkony**, owszem, zdarzają się, co napawa mnie nadzieją, że w Stalowej Woli może jednak przytrafić się scena balkonowa jak z Romea i Julii. Gdybym ja projektowała miasto od podstaw, dałabym upust wyobraźni i stworzyła domy okrągłe, szklane, w formie kwiatów i zwierzątek, roztańczone, stojące do góry nogami, jednym słowem – zwariowane. Dorośli są tacy poważni! I niestety za mało słuchają, co mają do powiedzenia dzieci. Na przykład tata. Napomknęłam mu przy kolacji, że przyjemnie byłoby, gdyby w pobliżu powstał **plac zabaw** dla dzieci, koniecznie z huśtawkami. Bo jedynym miejscem, gdzie możemy się z Jaśkiem obecnie pohuścić jest **bujany fotel** w pokoju niani. I co powiedział tata? Cytuję: „Co? A tak, pomyślę nad tym”. Usprawiedliwia go jedynie fakt, że mama opowiadała mu akurat o jakimś **kredensie**, który widziała u pewnej pani majstrowej, a który bardzo jej się spodobał. Ale później było bardzo przyjemnie, siedzieliśmy razem w **salonie** i **słuchaliśmy radia**, a tata **czytał nam wiersze** pana Tuwima, m.in. ten o **pstryczku elektryczku**. Tutaj wszystkie domy mają „elektryczny, bystry prrrąd”. Za chwilę zrobię PSTRYK, zgaszę lampkę i pójdę spać. Już późno.

MAŁE CO MECO DO MYŚLENIA I DZIAŁANIA

Hania nawiązuje w swoim pamiętniku do bajki o trzech świnkach, które zbudowały sobie domy z różnych materiałów: **słomy**, **patyków** oraz **cegła**. Zły wilk zniszczył dwa pierwsze domki, oparł mu się dopiero trzeci. To nie jedyna bajkowa budowla, o której wspomina dziewczynka, pisze również o chatce z **pierników**, która należała do Baby Jagi. Zwróć uwagę, że domy – zarówno te fantastyczne, jak i te które spotykamy w rzeczywistym świecie są stawiane z **rozmaitych materiałów** i w **różnych technologiach**, mają także **różne właściwości**.

- ⚙️ Z czego swoje domostwa budują Eskimosi, a z czego wznosili je Indianie na prerii?
- ⚙️ Jakie znasz najpopularniejsze materiały budowlane?
- ⚙️ Jakie czynniki mają wpływ na wybór budulca?
- ⚙️ Czy od materiału zależy tempo budowy?

Upowszechnienie takich materiałów jak **stal**, **szkło** i **beton** na przełomie XIX i XX wieku było jednym z czynników powstania architektury **modernistycznej**, której przykładem jest także przedwojenna zabudowa Stalowej Woli.

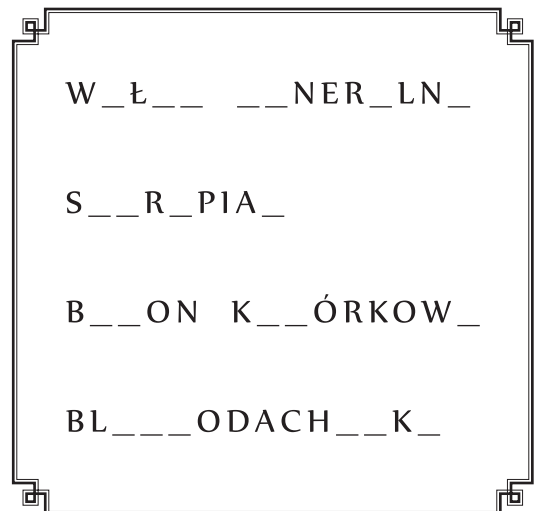
Dlaczego te nowoczesne tworzywa doskonale nadawały się na potrzeby rozwijającego się przemysłu oraz odpowiadały na wzrastające zapotrzebowanie mieszkaniowe?

Czy w naszych czasach także powszechnie używa się tych samych materiałów, co na przełomie XIX i XX wieku?

Odszyfruj nazwy kilku materiałów stosowanych w budownictwie, które dziś uchodzą za super-nowoczesne i są bardzo popularne (zwróć uwagę, jak to się zmienia na przestrzeni czasu!).

Hania wspomina, że ich mieszkanie jest bardzo słoneczne, co na pewno sprawia, że zimą jest w nim ciepłej.

Czy wiesz, co to jest izolacja cieplna?

Które ze wspomnianych wyżej materiałów są do niej wykorzystywane?

Dobra izolacja budynku ma znaczenie dla **ekologii**, gdyż sprawia, że budynek staje się **energooszczędny**. Co można zrobić, aby budynek był **przyjazny dla środowiska naturalnego**?

Czy wiesz, że kraje członkowskie UE są zobowiązane do stawiania po 2020 r. budynków o niemal zerowym zużyciu energii?

Ekologia kojarzy nam się z zielenią, a tej według słów Hani w Stalowej Woli nie brakowało. Przy projektowaniu miasta wcielono w życie założenia **miasta – ogrodu**, którego koncepcję stworzył w 1898 roku Anglik **Ebenezer Howard** (1850-1928). Dostrzegając on negatywny wpływ rewolucji przemysłowej na warunki życia ludzi – przeludnienie, brak dostępu do światła, przyrody i świeżego powietrza - i dlatego postulował wznoszenie nowych miast o niewielkim rozmiarze i populacji (do 32 000 mieszkańców). Miały one łączyć zalety życia na wsi i w metropolii (rozrywka, dobre płace, możliwość rozwoju, itd.).

Idee Howarda trafiły na podatny grunt, niestety w szerszej skali okazały się niemożliwe do zrealizowania. Jak myślisz, dlaczego?

Jak sądzisz, dlaczego współcześni deweloperzy, próbując sprzedać mieszkania, często umieszczają w nazwie osiedla odniesienia do świata przyrody, np. Osiedle Różane, Apartamenty pod Kasztanami?

Idea Howarda najpełniej została oddana w części Stalowej Woli przeznaczonej dla **dyrektorów** i **wyższej klasy fachowców**, zwanej Kolonią nad Sanem. W otoczeniu ogrodów powstały tam **jednorodzinne** oraz **bliźniacze wille** z garażami.

Czy dzisiejsze ogrody wyglądają jak te tradycyjne, sprzed lat?

Czy wciąż możemy w nich spotkać mały, słoneczniki, drzewa owocowe i zwykłą marchewkę, czy raczej tuje, trawnik z rolki, oczko wodne i egzotyczne kwiaty?

O czym to świadczy? Co powinien brać pod uwagę architekt krajobrazu?

Tereny zielone oddziały w Stalowej Woli części miasta o różnej funkcji: **mieszkalno-administracyjnej** oraz **przemysłowej**. Taki podział był bardzo propagowany przez architektów modernistycznych. Główna zasada modernizmu brzmiała: **forma podąża za funkcją**.

Jak rozumiesz tę modernistyczną maksymę?

Hania opisuje formę stalowowolskich domów; ich geometryczne kształty, rytm pionów i poziomów wydają jej się zbyt ułożone. Dziewczynka narzeka, że są pozbawione dekoracji i mało fantazyjne, sama chciałaby zaprojektować coś bardziej szalonego.

 Czy jakieś budowle zadziwiły cię swoją zwariowaną formą, pomysłowymi rozwiązaniami, rozmachem, rzadkim materiałem?

 Czym wyróżnia się według ciebie dobra architektura?

Hania wspomina o kilku **matematycznych** działaniach, które przeprowadziła podczas spaceru, czym przypomina nam, że królowa nauk tworzy solidne podstawy każdej budowl. Mówi się, że **architektura** to połączenie **sztuki** i **matematyki**. W czasie spaceru po Stalowej Woli możesz poćwiczyć w podobny sposób, jak nasza bohaterka. Rozglądając się po okolicy wykonaj kilka zadań:

 Znajdź przynajmniej 3 formy sześciennie i 3 prostokątne

 Odszukaj 4 elementy symetryczne względem siebie

Hani marzy się, by w pobliżu jej domu powstał plac zabaw. Pomyśl, jak rozmaite potrzeby musi wziąć pod uwagę **architekt** czy **urbanista** przygotowując swój projekt: ludzie muszą nie tylko gdzieś **mieszkać**, ale także **uczyć się**, robić **zakupy**, spędzać **wolny czas**, **pracować**, **czesać się**, a także **parkować** samochody.

 Zastanów się, jak dobrze zaplanować przestrzeń, by odpowiadała ona na potrzeby osób niepełnosprawnych?

Wieczorem tata czyta Hani oraz jej bratu wiersz Juliana Tuwima pt. *Pstryk!* Fragment ten zwraca nam uwagę na udogodnienia jakie zostały wprowadzone do nowo powstających w Stalowej Woli domów. Jednym z najważniejszych była **instalacja elektryczna** – wszak w latach 30. XX w. dostęp do prądu nie był powszechny.

 Wymień jakie instalacje dziś uchodzą za nowoczesne? (np. system alarmowy, monitoring).

.....

.....

.....

.....

.....

.....